

Narodna mesečno
18 Lir. za inozem-
stvo 31.50 Lir. - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir. za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

SCOVENECE

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filiale:
Novo mesto.

Bollettino n. 1117

L'attacco ad un convoglio nemico

Un piroscafo da 15.000 t. affondato 23 apparecchi nemici abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze armate co-
munica:

Lungo le coste dell'Africa un convoglio ne-
mico veniva attaccato da nostri aerosiluranti che
colavano a picco un piroscafo da 15.000 tonnellate
e ne danneggiavano gravemente un secondo da 5000.

Formazioni germaniche hanno nuovamente
agito in prossimità di Pantelleria contro mezzi
da sbarco avversari, affondando alcuni e col-
pendone altri.

Località dei dintorni di Palermo e delle
province di Trapani e Agrigento sono state
ieri obiettivo di azioni aeree di bombardamento
e mitragliamento che causavano qualche
perdita tra la popolazione civile e facevano dan-
ni di limitata entità.

Risultano complessivamente abbattuti nel
cielo della Sicilia 23 apparecchi, tra i quali
numerosi plurimotori; cinque dalla caccia ita-
liana, sette da quella germanica e undici della
artiglieria della difesa.

Nelle azioni di siluramento citate dal bollet-
tino odierno si sono particolarmente distinti i se-
guenti piloti:

Tenente Bertuzzi Imerio di Rimini e sergen-
te Coppola Giuseppe da Trentola (Napoli) che
hanno affondato il piroscafo da 15.000 tonnellate.
Sottotenente Girardi Alessandro da Volpaga
(Treviso) e sergente maggiore Rumpianesi Giu-
seppe da Bologna i quali hanno colpito il mer-
cantile da 5000 tonnellate.

Vojno poročilo št. 1117

Napad na sovražno ladijsko spremeljavo

15.000 tonski parnik potopljen 23 sovražnih letal sestreljenih

Glavni Stan italijanskih oboroženih sil ob-
javlja:

Oh afriški obali so naša torpedna letala
napadla sovražno spremeljavo ter potopila 15.000-
tonski parnik in težko poškodovala nek drug
5000-tonski parnik.

Nemške letalske skupine so znova delovale v
bližini Pantellerije, napadale sovražna iz-
krevalna sredstva in jih nekaj potopila, druga
pa zadela.

Kraji v okolici Palermo in v pokrajini
Trapani in Agrigento so bili včeraj cilj
sovražne bombardiranja ter obstreljevanja, ki
je povzročilo nekaj izgub med civilnim prebival-
stvom in naredilo omejeno škodo.

Nad Sicilijo je bilo sestreljenih skupno
23 letal, med njimi mnogi večmotoriki: pet od
italijanskih lovcev, 7 od nemških, 11 pa od proti-
letalskega topništva.

Dodatek k vojnim poročilom

Pri torpediranju sovražnih ladij, omenjenem
v današnjem vojnem poročilu, so se posebno od-
likovali naslednji piloti:

Poročnik Bertuzzi Imerio iz Riminija ter na-
rednik Coppola Giuseppe iz Trentole (Napoli), ki
sta potopila 15.000-tonski parnik; podporočnik
Girardi Aless. iz Volpaga (Treviso) in narednik-
vodnik Rumpianesi Giuseppe iz Bologne, ki sta
zadela 5000-tonski parnik.

Povečani ukrepi za varnost države

Rim, 16. junija. AS. Uradni list prinaša kr-
odlok z dne 12. aprila 1943, št. 469, ki bo začel
veljati danes in ki določa obvezno ovažanje
vseh dejstev, ki se tičejo varnosti države. Od-
lok pravi:

1. Kdor ve, da je na državnem ozemlju pri-
čujoča ena ali pričujočih več oseb, ki pripa-
dajo nasprotnikovim oboroženim silam ali ki so
nasprotnikovi volniti; kdor ve za izvedbo ali
pripravo sabotažnih dejanj na ladjah, letalih,
železnih cestah, tovarnah, skladiščih in dru-
gih napravah, ki se kakor koli tičejo vojaške
obrambe in sile naroda v vojni, pa tega takoj
ne ovadi vojaški oblasti ali oblasti javne var-
nosti, se kaznuje z zaporom do 5 let, če dejanje
ne pomeni hujšega prestopka.

2. Razen primerov, ki jih omenja čl. 62
vojne kazenskega zakonika, se z zaporom od

85 letnica kralja Gustava

Stockholm, 16. junija. AS. Švedski narod dan-
es praznuje rojstni dan svojega vladarja, ki stopa
v 85. leto popolnoma zdrav. V Stockholmu so
bile danes ljudske manifestacije, ki so izražale po-
polno vdanost vse države kralju Gustavu. Listi v
dolgih vrstah tolačejo ta čustva in naštevajo ter
popisujejo dela, ki jih je opravil kralj za zagoto-
vitev miru švedskemu narodu:

Protiletalske vaje v Madridu

Madrid, 16. junija. AS. Oh navzočnosti vo-
jaških oblasti so bile v Madridu vaje za proti-
letalsko obrambo ter za nujno pomoč civilne-
mu prebivalstvu. Udeležila se jih je speciali-
zirana brigada Rdečega križa skupno z mad-
ridskimi gasilci. Pri vajah so bili doseženi za-
dovoljvi uspehi.

Sovražni sunki odbiti pri Orlu

Težko topništvo obstreljevalo Petrograd — Cilji v južnovzhodni Angliji bombardirani

Hitlerjev glavni stan, 16. junija. Nemško
vrhovno poveljstvo objavlja:

Na vzhodnem bojišču je bilo odbitih več so-
vražnih sunkov v prostoru pri Orlu.

Težko topništvo je z dobrim učinkom obstre-
ljevalo za vojno važne naprave v Leningradu.
Oddelki nemških hitrih bojnih letal so več-
raj nadaljevali napade proti zbranim ladjam
pred Pantellerijo. Potopili so dve veliki iz-
krevalni ladji, poškodovali več drugih in težko
zadeli en rušilec. Tudi na pristaniških napravah
je nastala večja škoda. Eno lastno letalo po-
grešamo.

Sovražnik je izgubil v sredozemskem pro-
storu 23 letal.

Izmed 7 prevoznih ladij, ki so bile 15. junija
javljene kot poškodovane, so bile po dokončnih

ugotovitvah 3 sovražne prevozne ladje s skupno
9000 tonami potopljene.

Stražne ladje vojne mornarice so v Rokav-
skem prelivu sestrelile iz napadajoče sovraž-
ne letalske skupine 5 letal.

V pretekli noči so preletela posamezna so-
vražna letala severno ozemlje Nemčije in so
metala bombe, zaradi katerih je nastala samo
neznatna škoda.

Nemška hitra bojna letala so bombardirala
v noči na 16. junij posamezne cilje v jugo-
vzhodni Angliji.

Berlin, 16. junija. AS. V zvezi z zadnjim
angleškim napadom na Nemčijo se je izvedlo
iz vojaškega vira, da so angleški bombniki
metali razdiralne in zažigalne bombe na stano-
vanjske četrti v mestih zahodne Nemčije. Ob-

Tojo o japonski državni politiki

Tokio, 16. junija. AS: Danes zjutraj je bilo
ob navzočnosti cesarja 82. izredno zasedanje ja-
panskega parlamenta. Ministri predsednik Tojo
je govoril o državni politiki, o njenem medna-
rodnem položaju ter o poteku vojne za Veliko
Azijo. Obljubil je popolno neodvisnost Filipinom.
Naglasil je solidarnost, ki je vladala to leto pri
delu za skupno dobrobit Velike Azije. Države, ki
so pri tem sodelovale, kakor Kitajska, Mandžu-
kuo, Tajsko, Birma, Java, Celebes itd., so v polni
meri pomagale Japonski pri zmagovitem vojsko-
vanju. Tudi južni kraji so mnogo pripomogli k
skupnim vojnim naporom. Tojo je dodal: Naš
strateški položaj se vedno krepi z bogatimi viri
raznih pokrajin, ki povečujejo našo bojno moč.
Govorec o sovražnih poskusih za letalske napade
na Japonsko, je Tojo dejal: Naše sile ne bodo le
trdno udarile sovražnika, marveč uporabljajo nove

metode za njegovo uničenje. Sedaj vodijo velike
nastope na Kitajskem ter na indijsko-birmanski
meji, zadajajo sovražniku trde udarce. Govorec
o stališču Japonske do anglosaških sil, je Tojo
dejel, da bo Japonska vodila vojno s trdno od-
ločenostjo in vztrajnostjo, uporabljajoč vsa svoja
sredstva, dokler sovražnik ne bo klonil. Japona
je trdno odločena z vsemi možnimi sredstvi
pomagati ljudji, da bo izločila anglosaški vpliv
in dobila svobodo in neodvisnost. O osnih silah
v Evropi pa je Tojo poudaril koristno pomoč in
podporo, ki jo dajejo Japonci in dodal, da trdno
veruje v zmago Italije. Nemčije in njenih zave-
znikov, ker imata neravnopraven položaj ter ne-
smernice za dosego zmage. Japonska se obvezuje,
da se bo borila ob strani osnih sil in njihovih
zaveznikov za skupno zmago.

Odločen članek ministra dr. Göbbelsa

Berlin, 16. junija. Minister dr. Göbbels piše
v zadnji številki lista »Das Reich«, da presoja
političnega ali vojaškega položaja ni le vpra-
šanje inteligence, marveč tudi značaja. Kakor
v zasebnem, je tudi v javnem življenju človek
značaj odločilna sila, ki oblikuje njegovo
mnenje. Vojna je močno spremenila človeške
sodbe. Vojna sili človeka, da meri svoje dra-
matične okoliščine po njenem merilu in kdor
nima dovolj moči za to, je obsojen na nepre-
stane zmore v svojem presojanju.

Zgodi se, da danes mnogo ljudi presoja se-
dani položaj z istim merilom kakor pri vojni
s Poljsko. Takšni ljudje ne morejo razumeti, da
je vojna dosežala velikanski razmah ne le ča-
sovno, marveč tudi prostorno in da danes gre
za popolnoma različna vprašanja kakor jeseni
leta 1939, to pa zahteva zelo različne žrtve. Ta
vojna je borba za življenje ali smrt za vse na-
rode, ki se je udeležujejo. Že zato se ne raz-
vija po ravni poti, marveč v valovih z višinami
in nižinami. V nobeni prejšnji vojni tehnika ni
igrala tolikšne vloge kakor v sedanjosti. V tej
vojni se borijo delavci, znanstveniki ter iznaj-
ditelji prav tako kakor vojski na bojišču. Ne
gre za količino orožja, marveč za čim bolj iz-
popolnjeno tehniko. To velja zlasti za tehnično
orožje in letalstvo, podmornice in tanke. Takaj
se tehnika stalno spreminja. Vsako novo napa-
dalno orožje rodi novo obrambno orožje in po-
tem se spet išče novo napadalno sredstvo. Bor-
ba na tem področju ni nikdar odločilna ali do-
končna. Narod še ne ve, koliko vojaških uspe-

hov je posledica dela in izdajb naših fizikov,
kemikov, inženirjev in graditeljev. Oni so pio-
nirji moderne vojne tehnike.

Ako se večkrat napadajo nekateri slabi po-
javi razumnosti, ti napadi ne veljajo našim
intelektualnim delavcem. Nekateri razumniki,
ki jih upravičeno pobijamo, se razlikujejo od
prvih po popolnosti neizrečenih sodb, ki so po-
sledica premajhne kulture. Tak razumnik ve
nekaj malega o vseh vprašanjih, o vsem pa
premalom, da bi lahko o tem merodajno govoril.
Vedno misli le površno pod zunanji vtisi,
enostransko in zato nezadostno. Resnično omi-
kan človek je vedno skromen in rezerviran pri
svojih presojah. Razumnjakarija pa govore pre-
drzno in ošabno, poslušajoč se dokazov neved-
nežev, vznemirjajoč dušo in srce. Ljud je glavni
tip te površne kulture, polne ošabnosti, ki
izključuje vsako oporekanje. Nekateri naši
polizobraženi krogi so kaj lahko njihova žrtve.
Oni so sledili ekspresionističnemu umetniške-
mu gibanju v slikarstvu in književnosti, samo

Poljske vojske bodo prepeljali v Anglijo

Ankara, 16. jun. AS: Po poročilih, ki so dospel-
a v turško prestolnico, so na podlagi razgovorov
med Sikorskim in generalom Wilsonom v Bagda-
du sklenili, da bodo postopoma prepeljali vse
poljske čete s srednjega vzhoda v Anglijo. Po
odkritju strahotnega zverstva v Katynu je med
poljskimi in sovjetskimi četami v Iranu čisto
prišlo do hudih spopadov. Angleške vojaške obla-
sti menijo, da so poljski vojski tako pobiti, da je
močno dvomljivo, da bi se še hoteli boriti za za-
vezniške koristi. Zato so se odločili prepeljati jih
v Anglijo, češ da jih bodo tu lažje nadzirali. Prve
skupine poljskih vojakov so menda že na potu.

Položaj na vzhodnem bojišču

Berlin, 16. junija. Že več mesecev po velikih
pripravih si stoji na vzhodnem bojišču nasproti
vedno številnejše armade. Vremenske razmere so
se spremenile že pred tedni, toda v splošnem še
ni prišlo do znatnih premenik. Le letalstvo je pre-
cej delavno na obširnem prostoru in Sovjeti bi
radi to propagandno izkoristili, govoreč o pravi
boljševiški ofenzivi proti nemškim državskim po-
stojankam. Toda doslej vsaj še ni prišlo do kake
prave ofenzive. Ogledniki poleti in nekateri vzne-
mirjevalni poleti pa veljajo boljševike vsak dan
veliko število njihovih letal.

Nemško letalstvo je izvajalo številne ogledniške
ter vznemirjevalne polete na industrijska središča
v sovražnem zaledju. Poročila govore o učinkovi-
tostih teh napadov. Važna središča kakor Gorki,
Jaroslavl, Saratov, Vorosilovgrad so bili ponovno
napadeni in škoda v njih je velika, dočim so nem-
ške izgube razmeroma nepomembne.

čutne so bile izgube med civilnim prebival-
stvom in znatna je bila škoda na zasebnih po-
slopih, zlasti v mestu Oberhausen. Sestrelje-
niji je bilo 20 sovražnih večmotornih bombni-
kov. Iz istega vira se je izvedelo, da je nemško
letalstvo napadlo vojaške cilje v londonski
okolici in v vzhodni Angliji. Na Atlantskem
morju so bojna letala poškodovala pred por-
tugalsko obalo sovražni parnik in sestrelila 4
sovražna letala.

Stockholm, 16. junija. Poročila iz ruskega
bojišča se vedno govore o letalskih napadih in
ogledniškem delovanju. Drugih posebnih do-
godbok ni. Obe armadi se medsebojno nadzi-
rata ter pričakujeta nastop ure X. Angleško
javno mnenje nervozno pričakuje vojaške do-
godke. Cenzura pušča na desetine in stotine
telegramov v nevtralne prestolnice, oznanjujoč
takojšnje važne angleške ofenzive. Pravijo, da
drži angleško poveljstvo sovražnika stalno v
napetosti, hoteč si pridobiti časa.

Vladar obiskal Livorno

Livorno, 16. junija. AS: Včeraj zjutraj je ne-
pričakovano dospel v Livorno vladar, v spre-
stvu župana je obiskal kraje, prizadete po letal-
skem napadu.

Tajnik stranke član velikega fašističnega sveta

Rim 16. jun. AS: Uradni list je objavil vladar-
jev odlok, po katerem fašist Aldo Vidussoni pre-
neha biti član v funkciji pri velikem fašističnem
svetu. Fašistu Carlu Scorzi je priznalo svojstvo
članstva velikega fašističnega sveta, ker opravlja
posle tajnika fašistične stranke, in sicer za ves
čas trajanja te funkcije.

Sovražnikove bedastoče

Rim, 16. jun. AS: Londonski listi še kar naprej
slepijo angleško javno mnenje glede pravega du-
ševnega razpoloženja italijanskega naroda. Zdej
je namreč nastopil celo »Daily Mirror«, ki je ne-
prekosljivi zbirki bedarij angleškega časopisa
dodaj še naslednji biser: »Mussolini je sklenel ve-
liki fašistični svet na nekako tajno in stalno sejo.
Pravijo, da delajo obupne načrte za obrambo ob-
enajsti ur, da bi potolažili izčrpane Italijane.«

da jih ljudje ne bi ožigosali za nemoderne. Prav-
tako ti polizobraženci sodijo o vojni. Vedno
mislijo, da jim je pod častjo, ako imajo enako
mnenje kakor večina ljudstva. Odločno se po-
stavljajo na drugo stran. Manjka jim vera in
zaupanje, ki je pogoj za pogum in odločnost.
Občudujejo bedastoče sovražne propagande
proti našim narodnim koristim, nobena stvar
ni dovolj neumna, da je ne bi širili. Ne zanima
jih, da se sovražnik poslužuje te propagande
za slabljenje morale nemškega ljudstva.

Ni moj namen prepričevati te ljudi. Ni jih
mogoče prepričati. Vsak drug človek lahko ra-
zume logično sklepanje, oni pa ne. Na svetu
ni voditelja, ki bi imel tako strnjene pristaje
kakor naš. So pa nekateri ljudje, ki se sedej
po kotih izključujejo iz te solidarnosti skup-
nega dela ter govore le o svojih skrbih in bo-
jaznih. Te ljudi moramo preganiti iz njihovih
kotov, ako vzemirjajo delo drugih. Oni zaslu-
žijo bolj prezir kakor pa pozornost njihovih
sodržavljancev. Od časa do časa se moramo ba-
viti z njimi, da si ne bodo preveč domisljali in
da sovražnik ne bo mogel reči, da je v nem-
škem ljudstvu opozicija proti voditeljem seda-
nje vojne. Vsi vedo, da je ni, če sovražnik to
upanje goji, pa je vseeno. Dejstva za bodo že
poučila drugače. Dr. Göbbels je takole končal:
Zaničevanje zasluži tisti, ki ne čuti s skupno-
stjo in če le more beži pred svojimi dolžnostmi
in nalogami. Misli, da stoji nad dogodki, pa
stoji le pod njimi. On se ne udeležuje vojne.
Preskrbeli bomo, da tudi nikakor ne bo udele-
žen prednosti zmage.

Nove nemške divizije

Madrid, 16. junija. List »ABC« piše, da so bile
po mobilizaciji v Nemčiji ustanovljene številne
nove divizije.

Vse države priznale argentinsko vlado

Buenos Aires, 16. junija. AS: Turčija, Finska,
Danska, Costarica in Salvador so priznale novo
argentinsko vlado, ki je s tem uredila svoj med-
narodni položaj z vsemi državami.

Morrison izpadel iz vodstva delavske stranke

Stockholm, 16. junija. AS: Po poročilih iz
Londona notranji minister Morrison ni prosto-
voljno zapustil izvršnega odbora delavske stran-
ke, kot je to govorilo prejšnje poročilo, marveč
se je moral umakniti zaradi nezauzpete kot bla-
gajnik. Za blagajnika je bil izvoljen Arthur
Grenwood. Blagajniško mesto je v delavski stran-
ki tudi v preteklosti bilo zelo važno za splošno
američne stranke. Morrison je s tem porzom
popolnoma izključen iz vodstva, po dolgi letih
je bil vedno eden najvplivnejših članov v stranki.

Amerikanci govore o žrtvah

Buenos Aires, 16. junija. AS: Iz Washing-
tona poročajo o radijskem govoru načelnika
severnoameriškega vojaškega urada, ki je izja-
vil, da predstavlja vdor na evropsko celino za
zavezniške čete velikanske težave in vsak po-
skus bi zahteval od Anglosasov velikanske iz-
gube.

Stockholm, 16. junija. AS: Iz Londona so za-
čeli preseljevati starce in otroke zaradi nevar-
nosti bombnih napadov. Več noči je imela angle-
ška prestolnica letalski alarm in napadi nemške-
ga letalstva so vedno večji in pogostejši.

Delo Pokrajinske delavske zveze

Iz poslovnega poročila Pokrajinske delavske zveze v Ljubljani za Ljubljansko pokrajino, posnemamo naslednje:

Važna pridobitev za delojemalce Ljubljanske pokrajine je priznanje organizacij in s tem nadaljevanje strokovnega udejstvovanja. Zaščita delojemalcev koristi je bila poverjena novostanovljeni PDZ, ki je zagotovila nepristranost in neprekinjenost poslovanja. Organizacija delavskih organizacij v naši pokrajini pa je nekoliko drugačna kot v drugih pokrajinah Kraljevine.

Osnovna celica nove organizacije je sindikat, ki pa nima pravne osebnosti, katere je pridržala zvezi. Skupno je PDZ doslej organizirala 26 pokrajinskih sindikatov, 23 strokovnih skupin in 21 občinskih sindikatov. Industrijski oddelek šteje 13 pokrajinskih in 6 občinskih sindikatov ter 23 strokovnih skupin s 3736 člani, poljedelski oddelek obsega 5 pokrajinskih sindikatov in 15 občinskih sindikatov s 675 člani, trgovski 5 pokrajinskih sindikatov s 719 člani in bančno-zavarovalni oddelek 3 sindikate z 282 člani — skupno 5412 vpisanimi člani.

Zlasti obsežno je bilo delo pri sklepanju kolektivnih pogodb. Zveza je sklenila 28 popolnih in 5 nepopolnih kolektivnih pogodb in 4 mezdne sporazume.

Poročilo vsebuje tudi zanimivo studijo o cenah in mezdah v zadnjih letih, nadalje podatke o stanju zaposlenosti in nezaposlenosti.

Glede kolektivnih pogodb je omeniti še, da je konec leta 1941 obstajalo v Ljubljanski pokrajini 16 kolektivnih pogodb in 9 mezdnih sporazumov, skupno torej 25 pogodb v širšem smislu. V letu 1942 je bilo sklenjenih tudi več dodatkov k obstoječim pogodbam, in sicer 7, od tega 6 za industrijske delavce, 1 pa za trgovske delavce. Konec leta 1942 pa je bilo v veljavi 33 kolektivnih pogodb, 4 mezdni sporazumi in 1 službena pragmatika, ki jo je smatrali tudi za kolektivno pogodbo. Največ pogodb je v industrijski stroki 27, mezdni sporazumov 3 in 1 služb. pragmatika.

Najstarejša veljavna kolektivna pogodba datira iz leta 1926.

Najvažnejše pridobitve kolektivnih pogodb so naslednje: zvišanje dejanskih mezd za 15—55%, izenačenje delovnega časa za obrtna in industrijska podjetja posameznih strok, plačani dopusti, božičnica v večini pogodb, izdatno izboljšanje gmočnega položaja delavstva je posledica vseh številnih pogodb. Nekatere pogodbe skušajo rešiti tudi vajensko vprašanje in urejajo tudi postopek v primeru pomanjkanja dela.

Zveza se je brigala tudi za zaščito vajencev, katerih je v Ljubljanski pokrajini približno 2100 moških in 900 vajenk. V Ljubljani jih je 1700, po strokah pa v oblačilih 700, v kovinskih 480, lesni 300 itd. Zlasti je polagala PDZ važnost na to, da bi dobili vajenci primerno odškodnino za svoje delo. Nadalje je bila pozornost posvečena tudi vprašanju obrtno-nadaljevalnega šolstva.

Glede obratnih zaupnikov je omeniti, da je njih mandat konec leta 1940 ugasnil in da gredo prizadevanja PDZ za tem, da se obnovi njih delovanje. Z merodajnega mesta je bilo svetovano, naj se zaupniki omeje samo na naloge, ki bi jim jih dale sindikalne organizacije, ne bi pa smeli imeti samostojnega delokroga.

Zveza je mnogo storila za delavce tudi pri posredovanjih pri zavodih socialnega zavarovanja, tako na pr. pri sodišču delavskega zavarovanja, kjer je posredovala v 56 primerih in 113 novih tožbah. Zveza je izvršila tudi pri Zavodu za socialno zavarovanje 445 intervencij.

Nemirna zaskrbljenost v Londonu

V članku »Dan za dne« piše »Stampa Sera«: Nemčija lahko čaka. Tako pravi Berlin. Očividno te besede niso mogle potolažiti napetosti v Londonu. Tamkaj z naraščajočo zaskrbljenostjo gledajo na nekatera dejstva, ki so objektivno vse kaj drugega kakor zadovoljiva. Kaj se bo zgodilo na ruskem bojišču, se sprašujejo listi? Zakaj Nemčija ne napasti? Trditve, da imajo Nemci preslabo silo za napad, po zlomu sovjetske ofenzive pri Orlu ne zaleže več. To ofenzivo so po dolgi in močnih pripravah izvedli z velikimi silami in stavili vanjo vse svoje nade. Toda Rusi so obstali pred izrednim nemškim ognjem in morali so prenehati z napadom.

Druge vprašanje je v zvezi z letalsko vojno. Angloamerikanci so za več dni prekinili z množičnimi napadi na nemška mesta. Preizkušali so nove napadalne načine, od katerih so pričakovali velike uspehe. Nato je prišel napad na Bremen in Kiel. Sestreljenih je bilo 26 letališč trdnjav in 2 lovcia. Nato je sledil napad na Bochum, kjer je bilo zgrubljenih 29 bombnikov. Anglosasi so izpopolnili način napada.

Saradžoglu o turški politiki

Ankara, 16. junija. AS. Na zaključni seji kongresa ljudske stranke je govoril predsednik turške vlade Saradžoglu o vladni politiki. Dejal je, da je bila Turčija v štirih letih večkrat pred pragom vojne, pa se je s svojo modro politiko izognila. Govorec o razmerjih z vojskujočimi se strankami, je predsednik naglasil, da je zunanja politika — posledica stalnih naporov in bdenja, ki se upira na močno armado in združen narod — prihranila doslej Turčiji vojno nevarnost. Saradžoglu je zaključil, da bo opirajoč se na ta dejstva vlada z zavestnim optimizmom gledala v bodočnost.

Cerkvena kazen za M. Mikuža

Najnovejša številka »Škofijskega lista« za Ljubljansko škofijo prinaša v kroniki naslednji kazenski odlok škofa dr. Gregorija Rožmarna:

»Duhovniku Metodu Mikužu je vzeta pravica opravljanja svetih obredov (a divinis suspensus est), dokler se ne vrne in ne javi škofu.«

S tem je tudi z najvišjega cerkvenega mesta uradno obsojen duhovnik, čigar dejanja so zadnje čase vzbujala toliko pohujšanja in ogorčenja med vernim slovenskim ljudstvom.

Močni nalivi pošteno zalivajo

Ljubljana, 16. junija.

Lani ob tem času po 12 dni trajajoči hudi vročini, ko je zemlja bila ponekod že močno razpokana in je prečila suša, je kronist zapisal: »Hvala Bogu! Nebo nam je poslalo dež!« Lani osorej je bila huda ploha, ponekod celo s točo. Letos nam je junij poslal obilo dežja, tako da je zemlja povsod močno namočena in si ljudje žele, da bi nastopilo toplejše poletje. Po zapiskih meteorološkega zavoda smo letos junija imeli že 10 deževnih dni, prav vroča pa le 2 dneva. V 10 dneh je padlo v Ljubljani do 143,8 mm dežja. Junij je doslej letos že najdeževnejši mesec in vse kaže, da bo presegel svoj mesečni deževni povprečnik, ki je izračunan na 146 mm. Najhujši junjski nalivi so bili doslej od torka do srede jutraj. V zadnjih 24 urah do 7 jutraj je namreč v mestu po dežerumu na univerzi padlo 47,8 mm dežja. Kakor nam poročajo, pa so na vremenski opazovalnici v Trnovem, ki je postavljena na

Glavno prosvetno delo Zveze je obstajalo pa v delovanju knjižnice, ki je lani pridobila 857 novih članov in je lani izposodila 94.774 knjig. Njena knjižnica šteje 24.781 zvezkov. Članov pa je bilo konec lanskega leta 12.636, od katerih je bilo 3455 delavcev, 3008 nameščencev, 4617 dijakov itd. Iz števila izposojenih knjig se vidi, da prevladuje leposlovje, znanstvenih knjig je bilo izposojenih le 10%.

Nato navaja poročilo tudi posebej poročila o delovanju posameznih oddelkov Zveze, in sicer oddelka industrijskih delojemalcev, poljedelskih delavcev, trgovinskih delojemalcev in bančno-zavarovalnih delojemalcev.

Iz računskega zaključka Zveze je razvidno, da je imela lani Zveza pri proračunu 1.017.000 lir 1.073.000 lir dohodkov, dočim so bili izdatki manjši, proračunski višek lani 114.246 lir. To velja za Zvezo, dočim so oddelki imeli 408.000 lir dohodkov, nasproti proračunanim 383.000 lir in izkazujejo prebitke v znesku 80.029 lir.

Bilanca Zveze same izkazuje vsoto 998.795 lir, od česar odnade med aktivni na gotovino in naložbe 122.366 lir, dolžnike 437.112, inventar in nepremičnine 410.449 lir, med pasivi pa znašajo uniki 965.830 lir, med njimi Delavska zbornica 801.874 lir. Oddelki izkazujejo pri bilančni vsoti 61.973 lir čistega premoženja 36.611 lir, med aktivni znašajo gotovino in naložbe 44.505 lir, med pasivi pa znašajo prehodni računi 23.484 lir.

nja, pa tudi Nemci so izpopolnili način svoje obrambe in svojih protinapadov.

Eksploziji veselja po zasedbi Pantellerije je sledilo mirno precejanje strateške resničnosti. Sovražna propaganda je naredila iz Pantellerije drugo Malto, toda pretiravanje je bilo preveč očitno. Osnovno taktično je poleg tega oviralo izkrcanje in je zadalo trde udarce sovražnim vojnim in trgovskim ladjam. Pred dnevi so govorili, da je izkrcanje v Evropi vprašanje nekaj ur. Včeraj pa je pisal »Daily Express«, da se vdor lahko začne v eni uri, čez nekaj dni, čez nekaj tednov ali čez nekaj mesecev. V Angliji še živi spomin na Gallipoli. Churchill ne more pozabiti napada, ki ga je zamislil in izvedel in se je po nekaj mesecev v zagrizenih bojih končal z izgubo 180.000 ljudi ter 8 velikih vojnihi ladij.

Komunisti rovarijo v Alžiru

Tanger, 16. jun. AS. Tudi komunisti so nezadovoljni s položajem, ki je nastal v francoski Afriki po angleško-ameriški zasedbi. Prav zdaj, ko napenja vse sile, da bi prišlo do kakršnega koli sporazuma med De Gaulleom in Giraudjem, je 26 komunističnih poslancev iz Alžira objavilo oklic, v katerem hudo obtožujejo sedanjo vlado v Alžiriji. Oklic pravi med drugim, da je položaj neznošen in nevaren za državo. Francozi v domovini ne trpe gladi in preseljevanj zato, da bi videli, kako se bodo na čelu njihove vojske in vojne mornarice prikazali generali in admirali, ki so streljali na zaveznike in služili izdajalcu Pétainu. Hočejo imeti poštene, spoštovane, odkritosrčne in navdušene javne delavce, ljudi, ki bodo vdano prenašali najhujše žrtve. Navzile slovesnim zagotovilom v Alžiru ni svobode tiska, zborovanj in združevanja. Te komunistične rosnice so pred kratkim zapustili iz ječe Maison Carrée.

Opekaški cest, namerili celo 51,3 mm. Bili so torej v Trnovem še hujši nalivi kakor v mestu. Prva ploha je bila v torek popoldne. V nekaj minutah se je mnogo dežja zlilo po mestnih ulicah. Ponoči pa so bili še hujši nalivi tja do 7 jutraj in še dalje. Deževalo je še vse dopoldne.

Hudi nalivi so povzročili naglo naraščanje voda v vsej pokrajini. Močno je narasla Ljubljana, ki je v zgornjem toku okoli Bevk in pri Podpeti prestopila bregove, prav tako tudi pri Lipah in v Črni vasi.

Kakor smo že omenili, je lani junija trajala vročina 12 dni. Dnevna temperatura se je takrat gibala med +23 do +30°C. Tako visoke dnevene temperature letos še ni bilo.

Po hudem deževju je bil prizadet živilski trg. Le vztrajne Trnovčanke, Krakovčanke in tudi nekatere okoličanke se dežja niso ustrašile ter so na trg pripeljale največje le solato. Zanimivo je, da so začele prodajalke solate na živilskem trgu vezati prodajo ohrovtov in kolerabice na prodajo solate. Gospodinja dobi ohrovt ali kolerabico le, kadar vzame tudi pri isti prodajalci glavno solato, ki jo je sedaj res na pretek. Vedno več je lepe domače riče pese, dalje nove čebule, česna. Zelo lep je novi korenček.

Nekateri obiskovalci živilskega trga so se danes žudom čudili, češ: »Kako je mogoče po takem nočnem nalivu prinesli na trg tako množico lepih borovnic?« Bilo je to mogoče! Borovnice so bile nabrane v torek dopoldne in deloma tudi v torek popoldne. Na prostoru od semenišča je bilo tudi danes zelo mnogo borovnic naprodaj. Nekatere gospodinjice, ki so nekoliko petičnejše, so nakupile kar po 10 in tudi več litrov. — Po daljšem času je bilo poleg borovnic naprodaj tudi nekaj gob, ki jim je zadnje deževje tudi prav prišlo.

Andrej Anton:

Kako postanem javen delavec

Ljubezen je povrh tudi velika moč. Ljubezen namreč odpira pota v srca ljudi in je ključ do najglobljšega spoznanja človeške duše. Glavni vzrok, zakaj hudobni ljudje kljub velikim sposobnostim, ki jih imajo in zlobi, ki jih naganja k delavnosti, vendar navadno mnogo manj uspejo, kakor bi bilo pričakovati, je v tem, da jim manjka resničnega spoznanja ljudi. Povsod z gotovostjo računajo na sebične in umazane nagibe. Kjer pa teh ni, se zmedejo in se ne znajdejo. Nasprotno pa ljubezen do ljudi ostrti duha in oko tudi za najbolj skrite misli in želje. Kdor ima ljubezen v posebno veliki meri, temu se pogosto odpirajo naravnost čudovita spoznanja in vednost o človeških stvareh.

Sebičnost pa človeka polagoma poneumi. Tako si moremo razložiti neuspeh premnogih, veliko obetajočih javnih delavcev.

Nikar torej ne sledi vodilu onega nemškega pesnika, ki je zapisal: »Ljubim tiste, ki ljubijo mene, in sovražim tiste, ki me sovražijo. Tako sem delal doslej in tako bom delal v bodoče.« Sicer pa lahko poskusijo živeti po njegovem vodilu. Prav kmalu bo deležen veliko sovraštva, a zelo malo ljubezni.

Ljudje brez ljubezni so dolgočasni in nplivajo tudi na druge dolgočasno, četudi imajo sicer velike kreposti. Še tako velike čednosti, med drugim tudi pobožnost, ne pritegnejo človeških src, ako jih ne ogreva ljubezen. Zlasti mladina to nagonsko čuti pa tudi odrasli.

Javni delavec, ki ima ljudi rad, bo svojo ljubezen najbolj pokazal tistim, ki so je najbolj potrebni, to so tisti, ki jih svet označuje za »malim človekom«: reveži, preprosti, neuko, delavno ljudstvo in pa otroci. Odkril bo svet, ki je mnogo zanimivejši kakor tako imenovani »višji« sloji in izobraženci, ki navažno sploh niso interesantni. Seveda ne sme takoj računati na ne vemo kakšne zahvale, ker se je »ponižal« med preprosto ljudstvo, temveč naj v vsakem primeru njih ljubeznivo, preprosto naklonjenost ceni tako visoko, kakor svojo lastno.

2. Zvesto je treba služiti resnici in pravici.

Odkrito in iskreno je treba služiti pravici in resnici brez ozira na sebe ali druge. Kadar gre za pravico, se ne sme delati nobene razlike med velikim in malim, med imenitnim in preprostim, med bogatim in revežem. Prav tako je treba zvesto in vestno izpolnjevati dolžnosti, da ti nihče po pravici ne more očitati sebičnega koristolovstva.

To načelo nam pove zelo veliko. Predvsem je jasno, da po tej poti javni delavec ne bo dosegel velikokrat tega, kar ljudska govorica označuje za »uspeh«. Zaradi svoje premočrnosti, praviloljubnosti in resnicoljubnosti večkrat ne bo uspel v očeh množice, toda načelnemu možu, kakor je rekel že Thiers, uspehi sploh niso potrebni. Uspehi so nujna nagrada za sličice, ker bi se drugače zrušili pri javnem delu.

Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev pod nadzorstvom

»Službeni list« za Ljubljansko pokrajino od dne 12. junija 1943 prinaša odločbo Visokega komisarja, po kateri je postavljeno Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev za Ljubljansko pokrajino pod nadzorstvo Visokega komisarja. Za nadzornika je imenovan komisarjev odposlanec fašist Bonetti Septimi, ki mu je bilo poverjeno nadzorstvo nad železniškimi združbami že lani v mesecu novembru.

Zaplemba imovine upornikov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na to, da sta bila Nagode Andrej in njegova žena Justina, roj. Pivk, od vojaškega vojnega sodišča spoznana za kriva prevarnega združevanja, pomoči in udeležbe pri oboroženih tolpi in obsojena prvi na 6 let, druga pa na 5 let ječe, odločil, da se jima zapleni vsa premoženja in nepremičnina z vsemi zakonitimi posledicami.

Program Radio Ljubljana

Četrtek, 17. junija. 7.30 Pesmi in napevi — 8 Napoved časa. Poročila v italijanskem — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenskem — 12.45 Lohka glasba — 13 Napoved časa. Poročila v italijanskem — 13.10 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenskem — 13.15 Simfonična glasba — 13.25 Prenos za Nemčijo — 14 Poročila v italijanskem — 14.10 Koncert radijskega orkestra — vodi dirigent D. M. Silanec. Pisana glasba — 15 Poročila v slovenskem — 17 Napoved časa. Poročila v italijanskem — 17.10 Orkester vodi dirigent Anglini — 19.30 Poročila v slovenskem — 19.45 Politični komentar v slovenskem — 20 Napoved časa. Poročila v italijanskem — 20.20 ADRIANO LUALDI: La Graciosa — 21.20 ADRIANO LUALDI: La nozze di Figaro — 22.45 Koncert ljubljanskega komornega dueta — Anton Trstanič klavir, Jan Slajsi — violina — 22.45 Poročila v italijanskem.

Vremenska napoved. 17. junija (četrtek): po močnem deževju in nevihtah, v popoldanskem urah se bo zjasnilo. Zelo hladno.

18. junija (petek): večinoma jasno, topleje.

3. Prvi stiki z ljudskim mysticismom.

Razen intimnih stikov s soprogom, ki pa so jih ovirale številne obveznosti, carica ni imela nikakega ožjega kroga. V začetku svojega novega življenja je prišla v ožje prijateljske stike s svakinjo, veliko knežinjo Ksenijo. Toda čeprav so bili njuni odnosi zelo iskreni, njuno prijateljstvo nikdar ni postalo globlje, ker mladi ženi nista imeli enakega okusa in zanimanja. Posebno nekaj je carico oddaljevalo od svakinje, česar pa ne bi nikdar hotela priznati: bila je to ljubosumnost, ker je velika knežinja Ksenija imela že več sinov in rojstvo vsakega izmed carjevih nečakov so je zdelo carici kakor tih očitek in ponižanje...

To je bil vzrok, da je v duši mlade vladarice nastala velika praznina, ki jo je dovedla do tega, da si je vsepovsod iskala razvedrila. Končno je našla uteho v verskih težnjah, katerih je bila polna njena duša. Vendar pa je ni privlačevala uradna vera, v kateri jo je poučeval oče Janižev, pač pa ljudski mysticism, v katerem je videla pravo vero ljudskega naroda, tistega mužika »nositelja Boga«, ki ji je bil razodet na dan kronanja. To razodetje se je v njeni duši mešalo s pojmovanjem krščanstva, o kakršnem

je sanjala že od svoje mladosti. Bilo je to čisto in preprosto krščanstvo, ki prezira svet in njegove spletke. Ze pripovedovanje njene sestre, velike knežinje Elizabete, je vzbudilo v njej zanimanje za skrivnostni svet romarjev »jarodivjev«, ki so bili nekako posebej težen ruskega naroda. Ta tip je našla v ruski književnosti, ki ji je postajala vsak dan bolj domača in zelo rada bi bila osebno spoznala te božje ljudi in govorila z njimi. Te njene želje ni bilo težko uresničiti. Kljub strogosti policije in zahodnemu videzu mesta, si lahko srečal v Petrogradu na cestah katero izmed teh čudnih bitij, obdanih od praznovernega čeženja. Služabniki in vzgojiteljice otrok so jih vodili k carici. Na ta način so v dobi, o kateri govorimo, prihajali v palačo daljni Rasputinovi predhodniki. Eno izmed teh bitij je bila neka ženska, po imenu Matrijoša Bosonolka. Nihče ni poznal njenega pravega imena, a vsi so jo pogosto srečavali v petrogradskih cerkvah. Bila je vedno bosa in oblečena v grobo plateno obleko, celo v najbolj mraznih mesecih. Z vso gorečnostjo je molila v cerkvi, nato pa je pred cerkvijo privlekla iz svoje bisage koščke blagoslovljenega kruha, majhne papirnate ikone, majhne bakrene križce, katere je razdelila osebam, ki so se ji zdele simpatične. Beračem je dajala denar, ki so ga ji podarili dobri ljudje. Večkrat so ji bogatini dajali visoke vsote denarja, ona pa ga je dajala drugim, ne da bi prej pogledala, koliko je dobila. Najbolj imenitni ljudje so tekmovali med seboj, kdo ji bo nudil prenočišče. Ona pa je sprejemala vse z enako brezbrzičnostjo. Nikdar ni ostajala več kot dve uri v kaki hiši. Odšla je zopet v cerkev in tam molila. Tako je hodila iz ene cerkve v drugo, iz enega mesta v drugo. Ze kakih trideset let je živila tako in je že obiskala vsa ruska svetišča. Peš je prišla od sibirskih samostanov do Rijeve, nato se je odpravila v Jeruzalem in potem zopet potovala v Sibirijo... Ko je v letih, o katerih govo-

rmo, šla skozi Petrograd, je vsakokrat obiskala carico. Prišla je k njej s tako preprostostjo, kakor je hodila k drugim ljudem. Prišla ji je majhne ikone, odgovarjala na vprašanja, govorila o Bogu in o srečnem življenju v Bogu, ko se duša oprosti vseh posvetnih vezí.

Opisali smo to romarico, da bi pokazali, kako privlačni so bili taki ljudje za carico. Bil je to nov svet, ki se je odpiral pred njo in ki je potrjeval njene najljubše misli. Željno je sprejemala ta duh ljudske vere, ki je bil ruskemu narodu tako svojski. Lahko se je brez skrbi predajala tem užitkom, ker ti ljudje niso zahtevali ničesar in niso predstavljali nobene nevarnosti. Še nek drug tak »prijatelj« je pogostokrat obiskoval carico. Bil je to neki Mitja, ubog slaboumen človek, ki je tako zelo čeljad, da skoraj ni mogel govoriti. Tudi ta ni prosil ničesar. Sedel je na tla in se igral z otroki in mrmral molitvice, ki jih je komaj bilo mogoče razumeti...

Morda se zdi čudno, da se je princesa z angleško vzgojo in visoko izobrazbo mogla dobro počutiti v tem okolju, ki je spominjalo na nekdanje carice. Dobro je pripomniti, da ti sponjini niso imeli v sebi za carico nič neprijetnega. Ravno nasprotno. Bila je srečna, da se je mogla nekako zvezati z izročili te preteklosti in se iskala v njej skrivnost ruske duše, s katero se je hotela spojiti. To ji je brez dvoma treba šteti v čast. Z vso dušo je želela, da bi postala prava narodna vladarica. Bila je mnogo manj kozmopolitična od marsikatero prejšnjo carico. Kakor smo videli, je želela, da bi postala »mami carica«, ljubljena od preprostega ljudstva, ne da bi se ji bilo treba brigati za visoko družbo. Ta misel je predstavljala glavno privlačnost, ki jo je imela za carico pravoslavna vera, predvsem ljudska vera, bolj kot veličina liturgičnih obredov.

Kapela v čast Fatimski Materi božji

prva v ljubljanski škofiji postavljena in slovesno blagoslovljena

Nedavno smo brali v »Slovenskem domu« na kako čudovito lep način je stopila to leto vsa dobropoljska dolina pod varstvo Matere božje. Podobna, nič manj pomenljiva cerkvena slovesnost je bila pretekli binkoštni ponedeljek v St. Lovrencu ob Temenici.

Tudi v tej župniji so se pod vodstvom domačega neumornega gospoda župnika Antona Oblaka, ki že 37. leto dviga gospodarsko in dušnopastirsko to župnijo, z vso vsemno pripravljali skozi pet mesecev na slovesno posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu, ki je bila obenem z drugimi župnijami v škofiji zadajo nedeljo v majniku.

Poseben slovesni pečat pa so sklenili Sentlovrenčani vtisniti tej posvetitvi kot rečeno na binkoštni ponedeljek.

V ta namen se je posrečilo gospodu župniku postaviti s pomočjo požrtvovalnih faranov novo, prostorno kapelo tik farne cerkve, po načrtu g. monsij. Jožefa Dostala, v čast Fatimski Materi božji. Kip, čigar posebej neskončno milo, malo nagnjen, z rahlo žalostjo obli obraz dokazuje, da je delo res umetniško, so naročili iz Italije (ortisej - obletter).

In to novo kapelo in kip so slovesno blagoslovili po lepo zasnovanem vzporedju:

Po opravljenem sv. rožnem vencu v cerkvi, je g. župnik v pridigi spodbujal navzoče farane, ki so do zadnjega kotička napolnili cerkev, k hvaležnosti do Matere božje za že dosedaj župniji izkazano varstvo in še k večjemu nadaljnemu zaupanju do Nje.

Nato je vprico enajstih navzočih gg. duhovnikov izročil pri oltarju Matere božje tri lepe vence v beli, rdeči in zlati barvi kot simbol treh delov sv. rožnega venca in svetinje sv. Dominika in sv. Terezije Deteta Jezusa (vse dar č. sester karmeličank iz Sela) na ličnih blazinah trem mladencem, da jih nesejo v procesiji. Druga dekleta pa so vzdignila na nosilih novi kip Fatimske Matere božje, na kar se je razvila procesija — številna kot je Sentlovrenc najbrž še ni videl — po vasi do bližnje, že pred tridesetimi leti sezidane kapelice v čast brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Toplo župnijsko sonce je obilno sipalo svoje žarke na udeležence, ki so s še toplejšimi čustvi v srcu prepevali litanije M. b. in Marijine pesmi.

Pri tej kapelici so vsi navzoči po kratkih spodbudnih besedah gospoda župnika glasno zamolili apostolsko vero in obnovili krstno obljubo.

Nato se je procesija vrnila k novo zidani kapelici, nakar je bila blagoslovljena na zelo spodbuden način. Blagoslovljen je bil tudi kip.

Ko so kip postavili na oltar, je najprej vsaka vas posebej položila k Marijinim nogam med petjem Marijinih pesmi lep venec, ki so jih polagale dekleta, kot zastopnice posameznih vasi, tako da je bil kip Matere božje kmalu ves

v cvetju. Nato pa je gospod župnik še enkrat posvetil Materi božji vsak posamezni stan posebej. V kratkih, jedrnatih stavkih je označil pomen in važnost posameznih stanov in kot simbolični spomin zaveze v Marijo izročil vsakemu stanu nekaj tega, kar pripada Mariji, in sicer: duhovnikom kot varuhom presvete evharistije Njenega Sina Jezusa, možem kot očetom in gospodarjem Marijino roko, fantom v znak neomadeževane mladosti Njen beli, zlatobleščeči plašč, materam - trpinkam sveti rožni venec, dekletom kot simbol čistosti Marijino srce, in

Župniku Janku Komljanecu v spomin

* 24. VI. 1892 — † 17. VI. 1942

Prav malenkostno je, kar vem povedati o prečenskem župniku Janku Komljanecu, ki je v pravem pomenu besede dal življenje za svoje ovce.

Poznal sem ga samo približno dve leti. Bil je preprost, ljubezniv, brez narejenosti; človek, ki ve, kaj je prav; ki ni dvomi o tem da je evangelij, ki ga oznanja po svoji stanovski dolžnosti, edina pot do sreče na svetu za posameznika

in za narod. Zato se je ves predal svojemu poklicu. Sončna narava! Človek, ki je jasen v sebi in ki k tej jasnosti neprislileno vodi druge z besedo in zgledom, vedno pripravljen, da za svoje jasno spoznanje zastavi tudi svoje življenje. Tako mi je sam pripovedoval menda na belo nedeljo 1941: »O veliki noči nisem nič pridigal, ampak sem brez komentarja na prični prebral iz svetlega pisma zgodbo Makabejskih bratov.« Kdo bi bil takrat mislil, da bo ta pridiga prav posebno aktualna za pridigarja samega, enega naših številnih Makabejcev!

V začetku junija 1942 se je v Novem mestu izvedelo, da je med tistimi, ki so jih določili partizani za smrt, med prvimi župnik Komljanec. Prijatelj iz Novega mesta mu je svetoval, naj se umakne iz Prečne. S tem prijateljem sva ga obiskala v Prečni dne 7. junija 1942, torej deset dni pred smrtjo. Prijatelj ga je ponovno vabil, naj se umakne vsaj za nekaj časa. Janko je povedal, da natančno ve, kako ga imajo zapisanega smrti. Toda on ostane na svojem mestu, pri svojih faranah. Pripravljen je svoje življenje odločno braniti toda umakniti se ne. Izrazil se je: »Če Bog potrebuje

nedolžnim otrokom, ki potrebujejo posebnega varstva, Marijino naročje. Genljivo je bilo poslušati, kako pobožno je po izročitvi teh simboličnih dejanj vsak stan odmolil molitvico O Gospa moja... in so pevci zapeli kitico primerne Marijine pesmi.

Za sklep slovesnosti sta kratko spregovorila še dva gg. duhovnika iz Ljubljane.

Ni dvoma, da bo ta slovesnost zapustila v srcih dobrih Sentlovrenčanov trajen, neizbrisni vtis in da bodo še njihovi potomci, ki se bodo zbirali ob kapelici, ki je bila kot prva postavljena v ljubljanski škofiji v čast Fatimski Materi božji, z lepim spominom govorili o tem dnevu. Marija pa naj vrača njim in njihovemu župniku vso požrtvovalnost s svojim obilnim materinskim varstvom.

moje življenje, bom ostal živ. Če ga pa ne potrebuje, bom umrl.« Vse to je pripovedoval tako vedro in mirno, kakor da bi ne šlo zanj. Vsega se je bil pač izročil v voljo dobrega Očeta, brez čigar dopustitve ne pade las z glave. Seveda pa človeku, ki je Janka že daljša časa poznal, ni ostalo skrito, da so Jankovi živi mnogo prestali v zaporednih nočeh, ko je namesto počitka stražil dom in se prav dobro zavedal, da so napovedi partizanov resno mišljene.

Dne 12. junija se je iz zanesljivega vira raznesla govorica, da je nevarnost za Jankovo življenje postala akutna in da naj se mu sporoči, naj čimprej izgine iz Prečne. Prijatelj mu je naslednji dan to sporočil, seveda brez uspeha.

Dne 13. jun. je bil dopoldne Janko v Novem mestu. Povedali so mu, da se je izvedelo, da ga bodo v noči med 15. in 16. junijem partizani napadli. Nujno so mu svetovali, naj to noč ne ostane več v Prečni. Seveda: Janko je sedaj smatral svojo navzočnost v župniji za bolj potrebno nego kdaj koli prej. Ni bral o Makabejskih samo poslušal, ampak, bral je tudi sebi. Ostal je doma v Prečni; nameraval je na spati izven župnišča. Napada pa ni pričakoval takoj v prvih večernih urah, ampak pozneje. Tu se je pa zmotil. Vsa družina je bila v župnišču še pokonci, kajti imeli so navado, da so pozno večerjali in nato molili večerno molitev. Bilo je približno pol desetih (po poletnem času); ker je bilo oblačno in se je pripravljalo na dež, je mrak že prehajal v temno noč. Takrat je neopazno prišla v bližino župnišča četica partizanov; očividci je sodili, da jih je bilo kakih dvanajst. Dva od njih sta vstopila v odprto župnišče, dobila župnika v kuhinji golorokega in seveda brez lovske puške in sta ga pozvala, naj gre z njima. Šel je z njima brez suknjiča. Obenem sta partizana vzela s seboj tudi 21-letnega župnikovega hlapca Alojzija Pašiča, rojenega v Semiču. Odvedla sta ju pod kozolec, tam so ju zasiljevali približno pol ure, in sicer najprej hlapca, nato župnika. Tja so mu prinesli iz župnišča tudi suknjič, ko je začelo deževati. Nato so župnika in hlapca odvedli na Kal pri Prečni.

Kaj se je pozneje zgodilo z Jankom, vsaj meni v podrobnostih ni znano. Neka oseba je pripovedovala, da je v tej noči videla Janka na Kalu, ko je šel pit vodo; bil je zaprt v nekem skednju. Z robcem si je brisal pot s čela. Pokopan je bil pod gradom Hmeljnikom v enem grobu s svojim hlapcem in z bratom Murgljem. Zdrobljena mu je bila desna spodnja čeljust in lknica ter zadnji del lobanje. Manjkala mu je pa tudi gornja ustnica. K uradnemu zapisniku o stanju, v kakršnem se je našlo Jankovo truplo (bil je že prioben v časopisju), naj dodam samo to, da je bilo truplo pokopano v samih spodnjih hlačah. Kot rojstni dan je bil naveden 26. junij 1892. Primerjal sem podatke v katalogu o njegovem zrelostnem izpitu na novomeški gimnaziji. Tam stoji, da se je rodil dne 24. junija 1892, torej prav na god svojega patrona Janeza Krstnika.

Teden dni pred svojo petdesetletnico se je Janko preselil k Makabejskim bratom. Naj živi skozi stoletja v enakem spominu kakor Makabejci!

I. Dolencec

Maksimalni cenik za tržno blago

(Veljaven za blago pridelano v Ljubljanski pokrajini.)

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino v Ljubljani je dne 11. junija t. l. VIII/2 št. 362/11 odobril naslednje tržne cene veljavne v Ljubljani, veljavne

od 14. 6. 1945-XXI dalje.

Kislo zelje kg po 4.— lire, kislja repa 2,50, glavna solata 4.—, radič 5.—, špinaca 3,55, ohrovt 3.—, domača cvetaka 3,55, nova kolerabica 3.—, redkvice, rdeča bela 5.—, grah 6.—, domači beluš 7,60, rabarbara 6.—, peteršilj 4.—, nova rdeča pesa brez perja 3.—, nova repa brez perja 2.—, šopek juhe zelenjave 0,50, čebula 2,80, šalota 4.—, novi česenj z zelenjem 4,50, hren osnažen kg 4.— lire, borovnice liter 5.— lir, gozdne jagode liter 10 lir, češnje I vrste kg 6.— lir, češnje II vrste kg 5 lir, jajca komad 2,50 lir.

Kristusov mir

Kakor ob prejšnji, tako se tudi v sedanjih svetovni vojni oglašajo duhovi iz najrazličnejših miselnih taborov in očitajo krščanstvu, da je odpovedalo, da njegovo poslanstvo ni uspelo in se zato mora njegov nauk umakniti novejšim, bolj življenjskim nazorom in sistemom. Ne glede na to, da taki očitki prihajajo skoraj izključno iz krogov, ki krščanstva niso nikoli poznali ne v njegovem bistvu ne v njegovih učinkih, se je treba nekako čuditi smeri nekega dela sodobne inteligence, ki iz številnih življenjskih izkušenj ne prihaja bogatejša na spoznanju, temveč še bolj zakoreninjena v zmoti.

Eden argumentov, ki daje tem izobražencem povod za očitanja, je ta, da krščanstvo kljub dvatisočletnemu obstoju ni moglo za trdno in stalno uveljaviti miru. Krščanstvo oznanja ljubezen do bližnjega in medsebojni mir in zaupanje, a te ljubezni, tega miru in tega zaupanja ni. Kaj je boljši dokaz za to, da je krščanstvo odpovedalo, da ni kos sodobnim življenjskim razmeram, ki potrebujejo močnejšega in bolj »vitalnega« sistema?

Seveda tako očitanje razodeva veliko neložnost. Če krščanstvo oznanja ljubezen in mir, a te ljubezni in tega miru ni, je kriv tisti, ki krščanstva ne posluša, a ne krščanstvo, ki ljubezen in mir oznanja. Če je na svetu hudobija, ni te hudobije kriva resnica, ki oznanja dobroto. Krivi so ljudje, ki se rajši oklepajo hudobije kakor dobrote, rajši laži kakor resnice. Očitek pada torej nazaj, od koder je prišel.

A še bolj zmotno in usodno je pojmovanje, ki ga imajo ti in še marsikateri drugi o krščanskem miru. Mislijo namreč, da je krščanstvo nekako brezpogojno prineslo na zemljo zunanji mir, ki ga je treba dobro ločiti od notranjega, krščanstvu svojstvenega. Mir je namreč dvojen: notranji in zunanji. Zunanjega miru ne bo nikoli na zemlji v popolni meri. Vedno bodo na zemlji poleg dobrih tudi hudobni ljudje, in ti se bodo vedno borili proti dobrih. Krščanstvo s svojim nastopom ni izločilo hudobije s sveta, pač pa prineslo resnice, in milosti, ki se jih ljudje oklepajo ali ne po svoji svobodni volji. S tem pa tudi ni upostavilo zunanjega miru, saj ni nekako magično, samo od sebe odpravilo iz človeških src napuha in častihlepeja, lakomnosti in sovraštva, ki povzročajo razprtije in vojne. Zato tudi Kristus loči zunanji mir od notranjega, ko pravi: »...svoj mir vam dam; ne kakor ga daje svet, ga vam dam jaz...« Se celo več: izrecno govori, da ni prinesel na zemljo miru v zunanjem pomenu besede, temveč celo meč razpore. Evangelist Matej takole navaja njegove besede: »Ne mislite, da sem prišel zato, da prinesem na zemljo mir; nisem prišel, da prinesem mir, ampak meč. Prišel sem namreč, da ločim sina od očeta in hčer od matere in snaho od tače.« Evangelist Luka pa piše še bolj izrazito: »Menite li, da sem prišel prineset mir na zemljo? Ne, rečem vam, ampak razpor! Odslej jih bo namreč v eni hiši pet razprtij: trije se bodo razprli proti dvema in dva proti trem; oče bo proti sinu in sin proti očetu, mati proti hčeri in hči proti materi, tača proti svoji snahi in snaha proti tači.«

Ta mir, o katerem govori tu Kristus, je zunanji mir. Iz tega je dovolj razvidno, da Kristusa blagovest ne bo na zemlji upostavila trajnega zunanjega miru. Ta mir namreč ruši borba med dobrimi in med hudobnimi. Če bi vsi sprejeli Kristusov jarem, tedaj bi res izginilo leglo razprtij in bi mogel zavladati obči mir. A hudobni bodo vedno na svetu, zato bo vedno tudi počelo razporov.

Dobri so celo mnogokrat dolžni, da sami nekako delajo razpor zaradi dobre stvari. Dolžni so namreč, da se zoperstavljajo zlu in hudobiji, in čeprav naletijo na gluha ušesa, se morajo kljub temu zrtvovati v borbi zoper zlo. Vztrajati morajo v dobrem, čeprav nastajajo zaradi tega spori, nesoglasja in mnogokrat tudi razprtije.

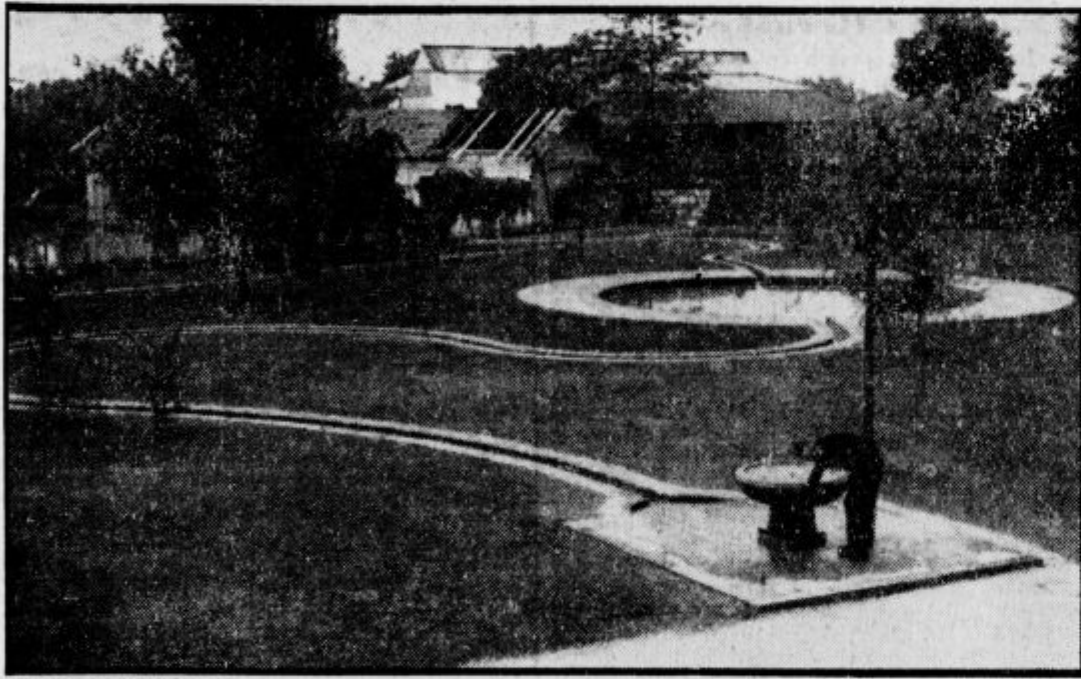
Pač pa je Kristus prinesel na svet oni mir, ki ga svet ne more dobro pojmovati in ki je tudi podlaga vsakega drugega, zunanjega miru: mir sra, mir vesti. Pravi zunanji mir je le posledica notranjega, duševnega miru. Tega pa more dati le krščanstvo, nobena druga sila, noben drug življenjski nazor ali sistem, kajti le krščanstvo more očistiti človeka krivde in mu vrniti skladnost v razdvojeno bitje. Kdor bi torej hotel zunanji mir, tako med posameznimi socialnimi plastmi, kakor tudi med narodi, ta mora najprej priznati potrebo notranjega duševnega skladja, ki ga prinaša le krščanstvo. Očitek, da je krščanstvo odpovedalo, češ da ne more svetu dati trajnega zunanjega miru, je torej ne samo neupravičen, temveč zadeva mimo stvari. Krščanstvo je prineslo na svet notranji mir. Hudobija pa ta mir ruši in zato zanaša med človeštvo razprtije, sovraštvo, prepire in vojne. Krščanstvo se bori proti hudobiji, hudobija proti krščanstvu in še sama med seboj. Borba bo končana le ob koncu stoletij, ko bo izvedena dokončna ločitev in s tem upostavljen tudi trajni mir.

Novo otroško igrišče v Tivoliju že zeleni

Ljubljana, 16. junija.

Velik del otroškega igrišča ob tivolskem ribniku je že popolnoma urejen. Zasejana trava je zlasti na zgornjem delu igrišča nad ribnikom že zelo ozelenela in sedaj močno poganja tako, da bodo v kratkem zelene trate lahko sprejele mladež. Zgornji del igrišča je v resnici nadvse ljubko urejen in ko bo dograjena še garderoba, ki jo

zaradi potrebnih pritisklin še prezidavajo, bo rešena tudi zadnja naloga. Pogled na veliko kamnito skolkjo s štirimi curki pitne vode je prav ljubeč. Odtod se vije mal potoček po dolgi strugi do okroglega otroškega igrišča, od koder odteka voda zopet naprej po vijugasti strugi v ribnik. Mamice že komaj čakajo, kdaj bodo lahko povlele drobiž na to igrišče. To bo veselje!

KULTURNI OBZORNIK

Nova vzgojna knjižica za mladino

Albert Goosens D. J.: Zivljenjske smernice. I. Za vsak dan, Izdala Marijina kongregacija duhovnikov in bogoslovcev v Ljubljani 1943-XXI.

Vendar smo dobili dobro vzgojno knjižico za doraščajočo mladino! Drobna, le 90 strani obsega knjižica začenja vrsto praktično vzgojnih priročnikov za samovzgojo katoliškega dijaka. Take literature imamo pri nas še bore malo, saj smo vprašanja katoliškega vzgojeslovja precej mačehovsko obravnavali! Med slovenskimi deli imamo Vrtovčev knjigo »Iz tistih dni«, Jakličev »Svetlo pote«, marsikaj v Salezijanskih knjižicah, med prevodi na prvem mestu nekaj izvrstnih spisov pokojnega škofa Tolha in še nekaj, drugo pa je večinoma raztreseno po revijah in mesečnikih.

Pričujoča knjižica, menim, vse poseka po neposredni praktičnosti. Zrasti je morala, kakor moremo soditi po vsebini, v belgijskih dijaških vzgojnih zavodih. Od treh delov, ki imajo v izvrznu naslov »Directives«, je zdaj izšel prvi, drugi o vzgoji uma in tretji o vzgoji volje pridela za njim. Svoj namen knjižica označi sama v prvih stavkih uvoda: »Postati hočeš mož. Svojo nalogo hočeš dobro opraviti. Dobro voljo imoš in možnosti tu tudi ne manjka. Ne veš pa dobro, za kaj bi jih porabil, in tudi ne, kako bi se lotil dela. Sedel si za krmilo — samo zemljevida ti manjka. V tej knjižici ga boš našel.« Za dobrega katoliškega študenta torej je namenjena!

Knjižica spremlja fantovsko življenje od jutra do noči. Govori o vsajanju, napravljanju, dnevnem načrtu, jedi, oddihu, razgovorih, šoli, učenju, delu, dnevnem redu, žrtvi in počitku; kajpak da tudi o

molitvi, maši, zakramentih in celo o duhovnem branju, duhovnih vajah, premišljevanju in spraševanju vesti.

Prednosti knjižice so v tem, da je predvsem neposredno praktična. Pozna dejanske dijakove težave in ugovore ter jih rešuje. Pozni dijakovo zanimanje in govori za dijakov svet misli in sanj. Brez doktrine, nazorno, domače, s primerami iz dijakovega življenja, živahno, jedrnat in možato. Nadaljnja prednost, ki jo današnji teoretski pedagogi v načelu radi poudarjajo, je ta, da izjavy npravnne dolžnosti iz dogem in naravnih resnic. Mojrstsko upošteva psiho mladega dijaka, združuje higijenske predpise z etičnimi dolžnostmi in pokaže njih skladnost. Tudi fantovsko odločen, jasen in z otlipljivimi primerami opemljen slog, ki ga pisatelj z lahkoto obvlada in so ga tudi prevajalci zvesto ohranili, bo dijaku zelo všeč in zato tudi knjižica. Samo en primer nazornosti iz poglavja o delu: »Človek, pravi Job, je rojen, da dela, kakor ptič, da leta. So ptiči, ki ne letajo: pure, gosi, pingvini. Če hočeš mednje, prosta ti pot. Toda tedaj nehai biti ponosen in vdaj se njihovim usodi.«

Prevajalci so knjižico priredili za naše razmere, zato govori knjižica o »slovenskem« materinem jeziku in podstavlja naših osem gimnazij, kar je v izvrznu drugače. Prevod bereš tako, da se komaj zavedaš, da je le prevod. Kjer ima izvrznu seznam praktičnih knjig za nadaljnje delo, n. pr. pri poglavju o duhovnem branju, prevod za naše prilike pravilno izpušča.

Kongregacija bogoslovcev ljubljanskega seminarija je s to knjižico pridružila svojim izdajam lepo in koristno delce. Izdala je doslej že tale dela: Lintellovo Staršem in vzgojiteljem, Marija Kraljica sre, Knezoškof dr. A. B. Jeglič (za 20-letnike 1918), Sv. Gabriel Zalostne M. b., Eymardova premišljevanja Presveti Zakrament v dveh zvezkih, novo izdajo Filofije, Monsabrejeva Pre-

mišljevanja ob sv. rožnem vencu in obred mašniškega posvečenja, ki izide v kratkem v novi izdaji. Temu delu se prevod Goosensovih Življenjskih smernic ali Direktiv častno pridružuje. S tem izvršuje ta kongregacija lepo apostolsko delo.

Zelal bi le, da bi bila zunanja oprema knjižice izvrzina in prikupna, zakaj pri nas smo v tem pogledu razvajeni in tudi dijak jo bo potem še rajši jemal v roke.

J. P.

Mara Tavčarjeva: Biba

Zadnji čas sta izšli dve mladinski knjiži: prevod znane italijanske otroške knjige Colodijevega Pinocchioja pod naslovom »Trdoglavček« ali dogoditve lesene lutke (prevel Jos. Meze) v založbi Učiteljske knjigarnice, Tiskovna zadruga pa je v zbirki »Polica za male« izdala otroške pesmi Mara Tavčarjeve »Biba«. O Colodijevem »Trdoglavčku« ne bomo še posebej pisali, ker je vsem dobro poznano, kajti v slovensčini je izšel že v več prevodih in pod različnimi imeni: zdaj Storček, zdaj Buratino, zdaj Lesenjača itd., vsak prevajalec mu da drugače ime. Tako je Pinocchio pri nas že dolgo znan in priljubljeno čtivo ter ga moramo samo priporocati, kajti zanimiva zamisel ter humor, ki ga preveva, je še vedno živ in zelo primeren za deco. Tako bo tudi novi prevod gotovo dobrodošel naši mladini, ki ga bo lahko primerjala s po Ljubljani zelo znanim in branim originalom.

»Biba« pa je pesniška zbirka Mara Tavčarjeve, te dobro znane mladinske in prigradniške pesnice v slovenskih dnevnikih. Pred kratkim smo brali njeno lepo pesem »Mesijac«, ki gotovo izpričuje velik pesniški dar ter jo dobro uvršča med naše ženske pesnice. Predvsem pa je Tavčarjeva otroška pesnica, ki se odlikuje po gladko tekočem verzju, čistih rimah in vselem razpoloženju ter nazornem humorju, ki je nikdar ne zapusti ter le redko kdaj pade v moraliziranje. Večina iz teh pesmi je zdaj

sestavila posebno zbirko ter jo dala v svet pod naslovom »Biba« v lepi opremi, ki jo je oskrbel s številnimi lesorezi inž. O. Gaspari, zaradi česar je izšla kot prva slovenska mladinska knjiga tudi še v posebni bibliotiki obliki. Junakinja te pesniške zbirke je deklica Biba, ki se neke uči, doživlja po svoje karneval in zdravnik, obišče ževčljarka, potem pa gre po svetu in srečuje poške in palčke, se zamika v nebo in zvezde, gleda palčke, ki love ribe in žabe, srečuje beračke in kralje, pastirke in luno, se uči kuhati in spozna na Pogorju, da bi se le morala učiti, pa vendar roma še dalje, dokler se ne poroči s palčkom Tomom, ki jo popelje po bučni svatbi na svoj dom. Toda to zaporedje zgodbe ni dosledno izpeljano, tudi ni zgodba vase zaključena, tako da bi se lahko govorilo o smislu zasnove, temveč je treba vzeti pesem vsako zase. In kakor so motivi razmeroma skromni in znani v splošni mladinski literaturi (palček, poške), so pesmi dobre in tekoče, nekatere pesmi pa se naravnost vidno odražajo iz podobne povodni otroških pesmi. Te bi bile Biba — kuharica, Biba in luna, Biba in zvezde, Biba in biba. Zaključna Biba roma pa ima v sebi zameleke za naravnost slovensko pravljico otroško povest, ki bi jo že zdavnaj morali imeti, pa je še nihče ni ustvaril.

Knjiga je bogato ilustrirana z lesorezi inž. O. Gasparija, kar daje knjigi posebno veljavo in ceno. Knjiga, ki je skoraj slikanica, spada gotovo na »polico za malčke«, kakor se naziva zbirka, v kateri je izšla.

Ob tej priloiki naznanjamo, da ima Mara Tavčarjeva v četrtek, ki je danes zvečer, svoj literarni večer ob 19 v Frančiškanski deorani, kjer bosta brala njene pesmi Vaciar Deraž in Meta Pugljera, vmes pa bo gospa profesorica Bizjakova zaigrala nekaj klavirskih točk (Cuja, Griega in Borodina). To bo prvi literarni večer pesnice, ki se že od leta 1905. uveljavlja v slovenskem periodičnem tisku ter bo zato gotovo vzbujal zanimanje.

td.

Komedija z razpustom kominterne v novi luči

Stockholm, 16. junija. s. Komedija z razpustom kominterne pribaja v novo luč. Po nekaterih podatkih, ki jih je izblebetal neki ruski uradnik, je osrednji odbor švedske komunistične stranke že pred nekaj meseci dobil navodila glede razpusta kominterne. Po teh podatkih bo Dimitrov še naprej držal v rokah vaje mednarodnega komunizma, in sicer na skrivaj, prepovedan pa bo vsak neposredni stik med švedsko komunistično stranko ter med sovjetskimi poslaništvom v Stockholmu. V pismu, ki ga je dobila švedska komunistična stranka pred razpustom kominterne, je tudi trditve, da bo revolucija, ki mora izbruhniti v Evropi, dala poročstvo za zmago boljševizma na vsem svetu. Na koncu pismo opozarja stare švedske komuniste, da je razpust kominterne le začasen, dokler bo trajala sedanja vojna.

Dan mučnikov v baltičskih deželah

Berlin, 16. junija. s. Po vseh baltičskih deželah so predvčerajšnjim slavili dan nešteti mučnikov, ki so jih v dobi boljševiškega gospostva pobili ali odvedli agenti GPU. Na Letonskem, kjer znaša celotno število žrtev 56.000, od teh 1297 otrok in 2297 odpeljanih v Sibirijo, so imeli to slovesnost v Rigi in ji je prisostvoval tudi generalni komisar za Letonsko, govoril pa je ob tej priliki generalni ravnatelj notranjega ministrstva. Po vseh cerkvah v Revalu so bile službe božje. Pri tej priliki so odkrili tudi spomenik žrtvam tisočev v tisočev estonskih državljanih, o katerih usodi doslej še ni nič znanega.

TEL. **KINO SLOGA** 27-30

Vrtoglava stvarnost današnjih gigantskih bojev v velifilmu

»Jekleni orli«

V glavni vlogi: Carl Raddatz, Hans Stelzer, Ernst v. Klippstein. — Režija: Karl Ritter.

Predstave ob 14, 15.30, 17.40 in ob 19.30!

TEL. **KINO UNION** 22-21

Vroč ljubezen in diplomatske intrige so osnova filma

»Vihar nad zalivom«

V gl. vlogi: Armando Falconi, Andrea Checchi, Adriana Benetti, Anneliese Uhlig in drugi

PREDSTAVE:

ob delavnikih: 15. 30, 17.30 in 19.30; ob nedeljah in praznikih: 10.30, 15.30, 17.30, 19.30

TEL. **KINO MATICA** 22-41

Film v najkrajših prirodnih barvah! Čudovito lepi posnetki »zlate« Prage! — Tragična zgodba deklice, ki jo je pogubilo velemesto! Češki narodni plesni in prizori iz »PRODANE NEVESTE«

»Praga — zlato mesto«

V glavni vlogi KRISTINA SODERBAUM!

Predstave ob 15, 17 in 19.15.

DARMOL

Il miglior lassativo
najboljše odvajalno sredstvo

RACCOLTORI Pro-
dotti ERBORISTICI

fate offerte campio-
nate agli Stabilimenti

ZBIRALCI
ZELISC

pošillite ponudbe z
vzorci zavodom

C. E. A. BONOMELLI — Piazza Emilia, 1 — MILANO

Dolina molka

J. Oliver Curwood 11

»Da... vi ste drugačije — je rekla. Govorila je polglasno, kakor da se pogovarja sama s seboj. — »Prišla sem, da bi videla ali ste drugačni kot sem pričakovala... Vi... hoste umrli?«

»Moj Bog!... Da, umrl bom!« — je zajecjal Kent. — »Po mnenju doktorja Cardigana se to lahko zgodi prav sedaj ali pa naslednji trenutek. Ali vas ne vznemirja zvest, da sedite ob postelji človeka, ki utegne umreti pred vašimi očmi?«

Sedaj so njene oči prvič izpremenile svoj izraz. Ni bila obrnjena proti oknu in vendar se je v njenih, sedaj prijetnih, svetlih in skoraj nasmehljivih očeh prižgal sijaj, podoben sončnemu odsevu.

»Ne, to me ne vznemirja — je odgovorila. — »Vedno sem mislila, da bi mi ugajalo, če bi videla koga umirati... toda ne mislim na hitro smrt kot pri utopljenju ali smrti zaradi strela, ampak na počasno, postopno smrt. Toda ne bi mi ugajalo, če bi gledala kako vi umirate.«

»Hvala!« — je zamrmral Kent. — »To mi je v veliko zadoščenje.«

»Toda, če bi umirali, se ne bi bala.«

»Ohi!...«

Kent se je še bolj oprl na blazino. Mnogo je že doživel v svojem življenju, bil je že v nenavadnih in težkih položajih, toda to se mu je zdelo nezasišano. Molče in začuden je pogledal te sinje oči: ugotovil je, da so sladke, toda mrzle, brez najmanjšega vznemirjenja. Vedel je, da te njene nenavadne besede vsebujejo resnico. Njene dolge, krasne trepalnice ne bi zatrepale od strahu ali groze, če bi on sedaj ležal mrtev pred njenimi očmi; to je bilo res nekaj nenavadnega.

V duši se mu je vzbudil poseben občutek, podoban nejevolji, toda nato je brž izginil, ko je spoznal, da mu je mladenka razlagala svoje filozofsko naziranje o življenju, njegovi revščini in minljivosti; ugotovila je, da se ni treba bati pogleda na izginevajočo življenjsko luč. Vse to je ona pripovedovala ne z resnostjo filozofa, ampak z ljubko odkritosrčnostjo nedolžnega otroka.

Nenadoma je iztegnila roko in jo položila Kentu na čelo, kakor da bi jo navdalo novo čustvo, popolnoma nasprotno prejšnjemu navidezno pomanjkanju vsakršne simpatije. Njen gib je močno učinkoval na bolnika; ni bil to profesionalen gib, ampak prijeten, hladen pritisk, ki je v njem vzbudil občutek olajšanja. Majhna ljubka roka mu je za trenutek obstala na čelu, nato jo je mladenka potegnila nazaj in jo položila k drugi roki, ki ji je počivala v naročju.

»Nimate vročine!« — je rekla. — »Zakaj torej mislite, da boste umrli?«

Kent ji je razložil vse, kar mu je bil povedal Cardigan. Popolnoma nič se ni držal načrta, ki si ga je bil napravil v naglici pred njenim prihodom. Hotel je, da bi se takoj po njenem prihodu v sobo drug drugemu predstavila in je nameraval postaviti se takoj v vlogo vpludnega, toda nedostopnega zasliševalca. Kljub navedenim O'Connorejim besedam ni mislil, da bo zagledal tolikšno lepoto; ni pomislil na tako dolge trepalnice, ni si predstavljati tako prekrasnih las, tako ljubke roke in njenega rahlega dotika, ki mu je prinesel olajšanje. In sedaj ji je — namesto, da bi jo vprašal kako ji je ime in zakaj ga je prišla obiskat — z nespametno vneto razlagal nekaj o patologiji, kar je bilo v zvezi z žilami-odvodnicami in oteklinami. Ko se je zavedel svojega nesmiselnega in zato tudi smešnega položaja, je umolknil. Tudi sedaj, ko je zrl smrti v oči, je Kent nehoti moral opaziti, da ima ta nenavadna zgodba tudi nekaj smešnega v sebi. To ga je začudilo, kakor ga je bila začudila mladenkina lepota in njena presenetljiva in nehlinjena odkritosrčnost.

Gledala ga je in v očeh se ji je še vedno izražalo skrivnostno vprašanje. Videla je, da se je nenadoma odkrito zasmejal.

»Kako je to smešno! Zelo smešno, Miss... Miss...«

»Marette!« — je rekla, ko je videla, da se obotavlja.

»Prav zares je to smešno, Miss Marette.«

»Kakšna Miss! Samo Marette!« — ga je popravila.

»Smešno je, vam pravim — je nadaljeval Kent. — »Vidite, ni tako zelo prijetno — kakor morda vi mislite — ležati tu, kjer sem jaz in vedeti, da me v vsakem hipu utegne pobrati smrt. Prejšnjo noč sem celo mislil, da bi bilo zelo tolažilno zame, če bi mi stala ob strani ženska, ki bi imela z menoj sočutje in ki bi v kritičnem trenutku — saj veste — pomagala in mi lajšala trpljenje, četudi nekoliko z odporom. In sedaj je Bog uslišal mojo prošnjo in prišli ste vi... prišli ste in jaz imam vtis, da ste prišli z namenom, da bi videli, kako nekdo umira, ker se mu je predrla oteklina na žili.«

Znova se je v sinjih očeh pojavil svetel blesk. Zdelo se je, da so si njeni možgani že ustvarili popolno sodo o njem. Kent je opazil, da so se njena lica rahlo pobarvala, medtem ko so ob njenem vstopu v sobo bila bleda.

»Ne bi bili vi prvi človek, ki bi ga videla umreti — je odgovorila mladenka. — »Že več ljudi sem videla umirati in nisem jokala. Manj mučno mi je, če vidim umirati človeka, kakor pa nekatere vrste živali. Toda ponavljam vam, ne bi rada videla kako vi umirate. Ali vas more in potolažiti, kakor bi vas tolažila prisotnost ženske, kar ste si tako zelo želeli?«

»Da!« — je zajecjal Kent. — »Toda, zakaj, Miss Marette?«

»Marette!« — ga je iznova popravila.

»Prav, Marette... zakaj ste prišli prav v tem trenutku, ko smrt dviga svojo koso nad menoj? Kakšen je vaš priimek? Koliko let imate? Kaj hočete od mene?«

»Nimam drugega imena kot Marette. Stara sem dvajset let. Prišla sem, ker sem vas želela spoznati in videti kakšen človek ste.«

»No, to je odgovor, v katerem res ne pogrešam odkritosrčnosti!« — je vzkliknil Kent. — »In kaj mislite sedaj o meni?«

Mladenka je primaknila bliže svoj stol in za trenutek se je Kentu zdelo, da na njenih ustnicah trepetah rahel smehljaj.

»Mislim, da ste imenitno lagali, da bi s tem rešili drugega človeka, ki je bil blizu smrti!«

»Tudi ti, Brutle!« — je vzdihnil Kent in se oprl na blazino. — »Ali res ni mogoče, da nekdo umori človeka, ne da bi ga pozneje, ko prizna svojo krivdo, imeli za lažnivca? Zakaj so vendar vsi prepričani, da sem lagal?«

»Sedaj že niso več uverjeni — je odgovorila mladenka. — »Sedaj vam že verujejo. V svoji izpovedi ste našli toliko podrobnosti zločina, da se vam je kar posrečilo prepričati jih. Sedaj bi pa res bilo hudo, če bi ne umrli; če ozdravite vas hodo obesili. Vaša laž ima videz resnice, toda jaz vem, da je laž. Vi niste ubili Johna Barkleya!«

»Kakšne razloge imate, da dvomite o mojih besedah?«

Nekaj časa so mladenkine oči bile uprte v njegovo in zopet se mu je zdelo, da mu te oči jasno berejo v duši. Nato je mirno odgovorila:

»Moj razlog je: jaz vem, kdo je ubil Barkleya in vem, da tega niste storili vi!«

Kentu se je le z veliko težavo posrečilo, da je obdržal svojo mirnost. Izgledal je roko ter iz škaflice, ki mu jo je bil prinesel Cardigan, vzel smotko — ji z zobmi odtrgal njen konec.

»Morda je kdo drug kaj priznal?« — je nato vprašal.

Komaj zaznavno je odkimala.

Dal 7 al 21 giugno vengono emesse due serie di BUONI DEL TESORO QUINQUENNALI 5% A PREMI di L. 5 miliardi ciascuna

Interessi e premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97 per ogni cento lire di capitale nominale, oltre interessi 5% dal 15 giugno fino al giorno del versamento; per le sottoscrizioni eseguite dal 7 al 14 giugno vengono invece corrisposti ai sottoscrittori gli interessi 5% dal giorno del versamento fino a tutto il 14 giugno detto.

Le sottoscrizioni vengono eseguite solo in contanti, ma vengono accettate come contante le cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 5 miliardi di Buoni concorre annualmente a n. 10 premi per un ammontare complessivo di L. 10.000.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C. Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Banche, Banchieri, e Banche Popolari, nonché tutti gli Agenti di Cambio rappresentati nella firma dell'atto consortile dagli Istituti e dalla Compagnia Finanziaria sopra menzionati.

Od 7. do 21. junija bosta emitirani dve seriji 5 LETNIH 5 % ZAKLADNIH BONOV s PREMIAMI vsaka po 5 milijard lir

Obresti in premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: 97 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice poleg 5% obresti od 15. junija do dneva vplačila; za vpisovanja od 7. do 14. junija pripadajo vpisnikom 5% obresti od dneva vplačila do vključno 14. junija.

Vpisovanje se lahko opravi samo v gotovini, toda sprejemajo se kot gotovina kuponi, dopuščeni za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 5 milijard lir Bonov odpade letno 10 premij v skupnem znesku 10.000.000 lir, ki se izplačajo vsakih šest mesecev. Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C. Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale Banke, Bančniki, Ljudske Posojilnice kakor tudi vsi menjalnični Agenti, ki so člani zgoraj omenjenih zavodov in družbe »Compagnia Finanziaria«.

V duši se mu je vzbudil poseben občutek, podoban nejevolji, toda nato je brž izginil, ko je spoznal, da mu je mladenka razlagala svoje filozofsko naziranje o življenju, njegovi revščini in minljivosti; ugotovila je, da se ni treba bati pogleda na izginevajočo življenjsko luč. Vse to je ona pripovedovala ne z resnostjo filozofa, ampak z ljubko odkritosrčnostjo nedolžnega otroka.

Nenadoma je iztegnila roko in jo položila Kentu na čelo, kakor da bi jo navdalo novo čustvo, popolnoma nasprotno prejšnjemu navidezno pomanjkanju vsakršne simpatije. Njen gib je močno učinkoval na bolnika; ni bil to profesionalen gib, ampak prijeten, hladen pritisk, ki je v njem vzbudil občutek olajšanja. Majhna ljubka roka mu je za trenutek obstala na čelu, nato jo je mladenka potegnila nazaj in jo položila k drugi roki, ki ji je počivala v naročju.

»Nimate vročine!« — je rekla. — »Zakaj torej mislite, da boste umrli?«

Kent ji je razložil vse, kar mu je bil povedal Cardigan. Popolnoma nič se ni držal načrta, ki si ga je bil napravil v naglici pred njenim prihodom. Hotel je, da bi se takoj po njenem prihodu v sobo drug drugemu predstavila in je nameraval postaviti se takoj v vlogo vpludnega, toda nedostopnega zasliševalca. Kljub navedenim O'Connorejim besedam ni mislil, da bo zagledal tolikšno lepoto; ni pomislil na tako dolge trepalnice, ni si predstavljati tako prekrasnih las, tako ljubke roke in njenega rahlega dotika, ki mu je prinesel olajšanje. In sedaj ji je — namesto, da bi jo vprašal kako ji je ime in zakaj ga je prišla obiskat — z nespametno vneto razlagal nekaj o patologiji, kar je bilo v zvezi z žilami-odvodnicami in oteklinami. Ko se je zavedel svojega nesmiselnega in zato tudi smešnega položaja, je umolknil. Tudi sedaj, ko je zrl smrti v oči, je Kent nehoti moral opaziti, da ima ta nenavadna zgodba tudi nekaj smešnega v sebi. To ga je začudilo, kakor ga je bila začudila mladenkina lepota in njena presenetljiva in nehlinjena odkritosrčnost.

Gledala ga je in v očeh se ji je še vedno izražalo skrivnostno vprašanje. Videla je, da se je nenadoma odkrito zasmejal.

»Kako je to smešno! Zelo smešno, Miss... Miss...«

»Marette!« — je rekla, ko je videla, da se obotavlja.

»Prav zares je to smešno, Miss Marette.«

»Kakšna Miss! Samo Marette!« — ga je popravila.

»Smešno je, vam pravim — je nadaljeval Kent. — »Vidite, ni tako zelo prijetno — kakor morda vi mislite — ležati tu, kjer sem jaz in vedeti, da me v vsakem hipu utegne pobrati smrt. Prejšnjo noč sem celo mislil, da bi bilo zelo tolažilno zame, če bi mi stala ob strani ženska, ki bi imela z menoj sočutje in ki bi v kritičnem trenutku — saj veste — pomagala in mi lajšala trpljenje, četudi nekoliko z odporom. In sedaj je Bog uslišal mojo prošnjo in prišli ste vi... prišli ste in jaz imam vtis, da ste prišli z namenom, da bi videli, kako nekdo umira, ker se mu je predrla oteklina na žili.«

Znova se je v sinjih očeh pojavil svetel blesk. Zdelo se je, da so si njeni možgani že ustvarili popolno sodo o njem. Kent je opazil, da so se njena lica rahlo pobarvala, medtem ko so ob njenem vstopu v sobo bila bleda.

»Ne bi bili vi prvi človek, ki bi ga videla umreti — je odgovorila mladenka. — »Že več ljudi sem videla umirati in nisem jokala. Manj mučno mi je, če vidim umirati človeka, kakor pa nekatere vrste živali. Toda ponavljam vam, ne bi rada videla kako vi umirate. Ali vas more in potolažiti, kakor bi vas tolažila prisotnost ženske, kar ste si tako zelo želeli?«

»Da!« — je zajecjal Kent. — »Toda, zakaj, Miss Marette?«

»Marette!« — ga je iznova popravila.

»Prav, Marette... zakaj ste prišli prav v tem trenutku, ko smrt dviga svojo koso nad menoj? Kakšen je vaš priimek? Koliko let imate? Kaj hočete od mene?«

»Nimam drugega imena kot Marette. Stara sem dvajset let. Prišla sem, ker sem vas želela spoznati in videti kakšen človek ste.«

»No, to je odgovor, v katerem res ne pogrešam odkritosrčnosti!« — je vzkliknil Kent. — »In kaj mislite sedaj o meni?«

Mladenka je primaknila bliže svoj stol in za trenutek se je Kentu zdelo, da na njenih ustnicah trepetah rahel smehljaj.

»Mislim, da ste imenitno lagali, da bi s tem rešili drugega človeka, ki je bil blizu smrti!«

»Tudi ti, Brutle!« — je vzdihnil Kent in se oprl na blazino. — »Ali res ni mogoče, da nekdo umori človeka, ne da bi ga pozneje, ko prizna svojo krivdo, imeli za lažnivca? Zakaj so vendar vsi prepričani, da sem lagal?«

»Sedaj že niso več uverjeni — je odgovorila mladenka. — »Sedaj vam že verujejo. V svoji izpovedi ste našli toliko podrobnosti zločina, da se vam je kar posrečilo prepričati jih. Sedaj bi pa res bilo hudo, če bi ne umrli; če ozdravite vas hodo obesili. Vaša laž ima videz resnice, toda jaz vem, da je laž. Vi niste ubili Johna Barkleya!«

»Kakšne razloge imate, da dvomite o mojih besedah?«

Nekaj časa so mladenkine oči bile uprte v njegovo in zopet se mu je zdelo, da mu te oči jasno berejo v duši. Nato je mirno odgovorila:

»Moj razlog je: jaz vem, kdo je ubil Barkleya in vem, da tega niste storili vi!«

Kentu se je le z veliko težavo posrečilo, da je obdržal svojo mirnost. Izgledal je roko ter iz škaflice, ki mu jo je bil prinesel Cardigan, vzel smotko — ji z zobmi odtrgal njen konec.

»Morda je kdo drug kaj priznal?« — je nato vprašal.

Komaj zaznavno je odkimala.

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič

Izdajatelj: Inž. Jože Sodja

Urednik: Viktor Cenčič